Erindisbréf þetta er sett samkvæmt lögum nr. 34/1946, um fræðslu barna, og lögum nr. 48/1946, um gagnfræðanám.

Menntamálaráðuneytið, 1. júní 1962.

Gylfi Þ. Gíslason.

Birgir Thorlacius.

Nr. 119. 1. júní.

ERINDISBRÉF

fyrir skólastjóra í barna- og gagnfræðastigsskólum.

I. Almenn ákvæði.

1. gr.

Skólastjóri stjórnar allri starfsemi skóla síns eftir þeim lögum og reglum, sem þar um gilda á hverjum tíma, og ber ábyrgð á henni gagnvart skólanefnd og fræðslumálastjórn.

2. gr.

Þegar rætt er um skólanefnd í erindisbréfi þessu, á það eins við um fræðsluráð, þar sem það hefur á hendi störf skólanefndar.

3. gr.

Skólastjóri skal leitast við að haga störfum í skóla sínum í sem fyllstu samræmi við eðli og þarfir skólanemenda. Hann skal hlutast til um, að skólinn hjálpi nemendum að öðlast heilbrigð lífsviðhorf og hollar lífsvenjur, sé á verði um heilbrigði þeirra og veiti þeim tilsögn í lögskipuðum námsgreinum, hverjum eftir sínum þroska.

II. Um nemendur.

4. gr.

Skólanefnd lætur skólastjóra í té í tæka tíð, áður en skóli hefst, skrá um þá nemendur, sem sækja eigi skóla. Sæki skólaskyldur nemandi ekki skóla á tilsettum tíma, ber skólastjóra að kynna sér ástæður fyrir því og gera skólanefnd aðvart, ef ekki rætist úr.

5. gr.

Til skólastjóra skal sækja um undanþágu fyrir nemendur frá skólavist um stundarsakir af öðrum ástæðum en veikindum. Komi nemandi ekki í skóla af heilsufarsástæðum, skal það tilkynnt skólanum. Skólastjóri getur krafizt læknisvottorðs.

Í barnaskólum, þar sem sérstakir vor- og haustskólar starfa, er skólastjóra heimilt, í samráði við skólanefnd, að veita börnum undanþágu frá skólagöngu vegna sumardvalar eða sumarstarfs, enda sé kunnátta barnsins og aðrar ástæður því ekki til fyrirstöðu.

6. gr.

Skólastjóri hefur rétt til að víkja nemanda úr skóla um stundarsakir, ef hann gerist brotlegur.

Nemanda, sem að dómi skólastjóra og kennara er óhafandi með öðrum nemendum sakir siðleysis eða einstakrar óhlýðni og hefur ekki látið skipast við áminn-

ingu, er skólastjóra heimilt að víkja úr skóla að fullu og öllu, enda hafi hann leitað álits skólanefndar og námstjóra.

7. gr.

Skólastjóri skýtur þeim málum skólans til barnverndarnefndar, sem undir nefndina heyra, og gerir tillögur um ráðstafanir á vandræðanemendum eða þeim, sem eru hjálparþurfi.

III. Um starfskiptingu og stundaskrár.

8. gr.

Við samningu stundaskrár gæti skólastjóri þess varðandi námsefni að fara eftir ákvæðum þeirrar námskrár, sem í gildi er á hverjum tíma, og fylgjast með því, að nemendur hafi hóflega heimavinnu vegna skólanámsins. Einnig verði þess gætt, að stundaskrá nemenda verði sem samfelldust. Rétt er, að sem minnstrar heimavinnu sé krafizt af nemendum undir næsta kennsludag eftir helgidag eða leyfi. Skylt er skólastjóra og kennurum að styðja holla félagsstarfsemi nemenda í skólanum. Eigi skal amast við þess konar starfsemi utan skólans eða menntandi námi í öðrum greinum en þeim, sem kenndar eru í skólanum, svo fremi að nemandi þurfi ekki að vanrækja skólanámið þess vegna.

9. gr.

Skólastjóri skiptir störfum með kennurum við kennslu, eftirlit og umsjón í skóla og á leiksvæði, próf eða önnur störf í samræmi við erindisbréf fyrir kennara. Hann semur eða lætur semja stundatöflur og skipar nemendum í deildir. Gæta skal hann hagsýni í verkaskiptingu bæði með tilliti til nemenda, kennara og rekstrarkostnaðar skólans.

10. gr.

Daglegur starfstími kennara í skólanum skal vera samfelldur, nema skólastjóri og kennarar eða kennarafundur verði ásáttir um annað.

Starfstími skóla er á tímabilinu kl. 9 — 17 með matarhléi á venjulegum matmálstíma.

Hefji skóli starf fyrir kl. 9.00, skal hann ljúka störfum þeim mun fyrr. Á laugardögum skal kennslu lokið kl. 12.30, nema sérstaklega sé um annað samið.

11. gr.

Skólastjóra er skylt að kynna sér störf kennara í skólanum og árangur þeirra. Þá skal hann og gera sér far um að veita kennurum allt það lið, sem hann má, með ráðum og leiðbeiningum, og þá einkum ungum og óreyndum kennurum.

12. gr.

Skólastjóri skal hafa samráð við námstjóra eða fræðslumálastjóra, ef um verulegar breytingar er að ræða á skiptingu eða meðferð námsefnis frá því, er námskrá gerir ráð fyrir, svo og um próf og ýmis vandamál skólans, eftir því sem ástæður eru til. Heimilt er skólastjóra að leita álits sömu aðila um önnur atriði skólastarfsins.

13. gr.

Í fjölmennum skólum getur skólastjóri í samráði við skólanefnd og námstjóra leitað samþykkis sveitarstjórnar til þess að fá einn af föstum kennurum skóla fyrir yfirkennara sér til aðstoðar í starfi sínu.

IV. Um kennsluskyldu skólastjóra o. fl.

14. gr.

Kennsluskylda skólastjóra fer eftir tölu fastra kennara, sem skólinn á rétt til samkvæmt nemendafjölda.

Stjórni skólastjóri bæði barna- og gagnfræðastigsskóla, miðast afsláttur hans í kennsluskyldu við samanlagðan kennarafjölda eftir nánari ákvörðun fræðslumálastjóra. Kennsluskylda skólastjóra í barnaskóla skal að jafnaði vera á viku sem hér segir:

Í skóla með			1— 2	kennurum[1])	.....	33	kennslustd.	á	viku
–	—	—	3	—	.....	30	—	–	—
–	—	—	4	—	.....	27	—	–	—
–	—	—	5	—	.....	24	—	–	—
–	—	—	6	—	.....	21	—	–	—
–	—	—	7— 8	—	.....	18	—	–	—
–	—	—	9—11	—	.....	15	—	–	—
–	—	—	12—16	—	.....	12	—	–	—
–	—	—	17—20	—	.....	9	—	–	—
–	—	—	21 o.fl.	—	.....	6	—	–	—

Miðað er við 40 mín. kennslustund.

Í heimavistarbarnaskólum má með samþykki fræðslumálastjóra minnka kennsluskyldu skólastjóra um 2—4 stundir á viku frá því, er að ofan greinir, ef ástæða þykir til.

15. gr.

Í skólum gagnfræðastigsins skal kennsluskylda skólastjóra að jafnaði vera þessi:

A. Í heimangönguskólum:

Með	færri en	75	nem.	.....	24	std.	á	viku
—	75 að	100	—	.....	21	—	–	—
—	100 —	150	—	.....	18	—	–	—
—	150 —	200	—	.....	15	—	–	—
—	200 —	300	—	.....	12	—	–	—
—	300 —	400	—	.....	9	—	–	—
—	400	o. fl.	—	.....	6	—	–	—

B. Í heimavistarskólum:

Með	færri en	75	nem.	.....	18	std.	á	viku
—	75 að	100	—	.....	15	—	–	—
—	100 —	125	—	.....	12	—	–	—
—	125 —	150	—	.....	9	—	–	—
—	150	o. fl.	—	.....	6	—	–	—

Miðað er við 45 mín. kennslustund.

16. gr.

Kennsluskylda skólastjóra skal minnka við 55 og 60 ára aldur um sama stundafjölda og gildir um kennara við hlutaðeigandi skóla. Einnig er skólanefnd heimilt að draga úr kennsluskyldunni um stundarsakir í samráði við námstjóra og fræðslu-

1) Skólastjóri er alls staðar meðtalinn.

málastjóra, ef eigi verður talið komizt hjá því vegna annarra starfa skólastjóra í þágu skólans.

17. gr.

Um kennslustarf skólastjóra og samskipti hans við nemendur skólans gilda sömu reglur og eru í erindisbréfi fyrir kennara.

18. gr.

Skólastjóri skal hafa ákveðinn viðtalstíma, ef þurfa þykir, og haga þeim tíma þannig, að sem minnstri truflun valdi í skólastarfinu.

19. gr.

Þar sem því verður við komið, skal skólastjóri halda foreldrafund a. m. k. einu sinni á skólatímanum. Einnig skal hann hvetja kennara sína til þess að hafa sem nánast samband við forráðamenn nemenda sinna.

Markmið foreldrafunda er að efla gagnkvæman skilning og samstarf milli skóla og heimila.

20. gr.

Það er skylda skólastjóra að gæta ýtrustu samvizkusemi í öllum störfum sínum. Hann skal kappkosta að vera kennurum sínum og nemendum til fyrirmyndar í allri framkomu. Hann skal líta eftir því, að nemendur og kennarar séu stundvísir og fylgi reglum skólans og fyrirmælum.

Geti skólastjóri ekki komið í skólann á réttum tíma sökum forfalla eða af öðrum ástæðum, ber honum að gera skólanum eða skólanefnd aðvart um það.

V. Um ágreining í starfi o. fl.

21. gr.

Verði ágreiningur milli skólastjóra og kennara eða annarra, sem undir stjórn hans eru, og náist ekki samkomulag, getur annar hvor aðilinn eða báðir lagt málið undir úrskurð skólanefndar og námstjóra. Verði missætti milli skólastjóra og skólanefndar eða námstjóra, skal leita úrskurðar fræðslumálastjóra.

Kæri annar hvor deiluaðili, er honum skylt að tilkynna hinum það og færa fram ástæður. Takist ekki að koma á sáttum eða annar aðilinn er óánægður með gefinn úrskurð, getur hann skotið máli sínu til menntamálaráðherra, og verður úrskurði hans ekki áfrýjað, nema málið heyri undir dómstólana.

22. gr.

Sé um mjög þungar sakir á hendur skólastjóra að ræða, getur skólanefnd vikið honum úr stöðu sinni um stundarsakir fyrirvaralaust, en tilkynna skal fræðslumálastjóra það tafarlaust.

VI. Um samband skólastjóra og skólanefnda.

23. gr.

Skólastjóri á sæti á skólanefndarfundum og hefur þar málfrelsi og tillögurétt.

24. gr.

Skólastjóra ber að gera skólanefnd aðvart, þegar endurbóta eða aðgerða er þörf á skólahúsi, húsbúnaði eða kennslutækjum, einnig ef útvega þarf bækur, ritföng, kennsluáhöld, handavinnuefni o. fl.

Ef um nýbyggingu eða endurbætur á skólahúsnæði er að ræða, skal skólastjóri vera með í ráðum um alla tilhögun.

Skólastjóri hefur umráðarétt yfir öllum innanstokksmunum skólans, áhöldum og söfnum og heldur eða lætur halda skrá um þau. Hann getur þó ekki ráðstafað þeim á sitt eindæmi nema í þágu skólastarfsins. Skólastjóri hefur fullan umráðarétt yfir skólahúsi til afnota fyrir nemendur skólans og kennara, og hafa skal samráð við hann um notkun skólahúsnæðis að öðru leyti. Hann hefur eftirlit og umsjón með, að hitun, lýsing og ræsting sé í lagi.

25. gr.

Skólanefnd er skylt að leita álits skólastjóra um umsækjendur um kennarastöður. Verði ágreiningur um umsækjendur milli skólastjóra og skólanefndar, er skólastjóra heimilt að gera tillögur um kennaraval til fræðslumálastjóra, enda fylgi þeim rökstudd greinargerð. — Stunda- og forfallakennara ræður skólastjóri með samþykki skólanefndar.

26. gr.

Sveitarstjórn ræður annað starfsfólk barnaskóla en kennara og ráðskonu við heimavistarskóla, en skólastjóri gerir tillögur til skólanefndar um ráðningu þess. Skólastjóri heimavistarskóla ræður ráðskonu með samþykki skólanefndar.

Í skólum gagnfræðastigsins ræður skólastjóri ofangreint starfsfólk með samþykki skólanefndar.

Þeir aðilar, sem ráða framangreint starfsfólk, geta sett því erindisbréf, og skal leita staðfestingar fræðslumálastjóra á því.

Skólastjóri skal líta eftir, að starfsfólkið leysi störf sín vel og samvizkusamlega af hendi.

VII. Um próf, skýrslugerðir o. fl.

27. gr.

Próf skulu fara fram samkvæmt ákvæðum prófreglugerðar.

Skólastjóri sér um undirbúning og framkvæmd prófa í samráði við kennara skóla. Prófstörf jafngilda kennslustörfum. Skólastjóri sér um, að kennarar geri nauðsynlegar prófskýrslur.

28. gr.

Sýni próf nemenda, sem fengið hafa undanþágu frá skólagöngu, að heimanám þeirra hafi ekki borið viðunandi árangur, gerir skólastjóri skólanefnd og námstjóra aðvart um það.

29. gr.

Svo fljótt sem auðið er að loknum vorprófum, og eigi síðar en fyrsta júlí, skal skólastjóri senda fræðslumálastjóra og námstjóra skýrslu um skólahald, próf o. fl., sem fræðslumálastjóri mælir fyrir um. Enn fremur skal hann senda Ríkisútgáfu námsbóka beiðni um ókeypis námsbækur fyrir næsta skólaár.

30. gr.

Skólastjóri skal sjá um, að í skjalasafni skólans séu öll helztu lög og reglugerðir um skólamál, sem eru í gildi á hverjum tíma. Þá skulu og geymast í skjalasafni öll embættisbréf, svo og eintak af öllum ársprófsverkefnum skólans.

31. gr.

Í lok skólatímans ár hvert skal skólastjóri athuga við setta eða ráðna kennara, hvort þeir ætla að skipta um stöðu næsta skólaár, og gera skólanefnd aðvart um, ef svo er. Einnig ber skólastjóra í samráði við skólanefnd að láta kennara vita, um það bil er kennslu lýkur, hvort óskað muni eftir kennaraskiptum.

Á sama hátt ber skólastjóra að láta skólanefnd vita, ef hann ætlar að skipta um stöðu, og skólanefnd að tilkynna settum skólastjóra, ef hún ætlar að láta auglýsa stöðu hans.

VIII. Um kennarafundi.

32. gr.

Skólastjóri stýrir kennarafundum og boðar til þeirra, er hann telur þess þörf eða þriðjungur fastra kennara óskar þess. Skylt er föstum kennurum að sækja kennarafundi að forfallalausu, séu þeir boðaðir í starfstíma skólans.

Stundakennurum er heimilt að sitja kennarafundi og hafa þar málfrelsi og tillögurétt.

Bóka skal gjörðir kennarafunda.

33. gr.

Skólastjóri skal kynna fyrir samkennurum sínum ný lög, reglugerðir og önnur fyrirmæli, er honum berast frá yfirboðurum sínum og varða störf eða kjör kennara.

Hið sama gildir einnig, ef skólastjóri hefur hug á verulegum breytingum á starfsháttum eða skipan í skóla sínum.

Þar sem 3 eða fleiri fastir kennarar starfa við skóla auk skólastjóra, skulu ofangreind mál rædd á kennarafundi.

34. gr.

Kennarafundir skulu vera ráðgefandi aðilar um stjórn skóla, nema ákvæði í lögum eða reglugerð ákveði annað. Verði ágreiningur milli skólastjóra og meiri hluta kennarafundar, getur hvor aðili um sig skotið máli sínu undir úrskurð fræðslumálastjórnar.

IX. Um störf kennara, leyfi o. fl.

35. gr.

Ef kennari vanrækir starf sitt, veldur því ekki eða gerir sig sekan um ósæmilega framkomu, skal skólastjóri fyrst ræða málið við hlutaðeigandi kennara og leitast þannig við að bæta úr misfellum. Beri það ekki árangur, skal skólastjóri leggja málið fyrir skólanefnd og námstjóra, og fer um framhaldsafgreiðslu þess eftir því, er um getur í erindisbréfi fyrir kennara.

Kæru um misfellu í starfi eða framferði kennara skal jafnan tilkynna kennaranum og gera skriflega grein fyrir ástæðum.

36. gr.

Skólastjóra er skylt, þegar yfirstjórn skólans óskar þess, að gera grein fyrir því, hvernig hver einstakur kennari innir starf sitt af hendi.

37. gr.

Skólastjóra er heimilt, ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi, að veita kennara leyfi frá störfum, sem svarar allt að einum degi á mánuði þann tíma, sem skóli starfar. Sé um lengri leyfi að ræða, þarf samþykki skólanefndar og fræðslumálastjóra.

38. gr.

Sé kona skólastjóri og eigi hún von á barni, skal hún að jafnaði fá 6 vikna leyfi frá störfum fyrir og 6 vikur eftir barnsburð — eða samtals 90 daga.

Um veikindaforföll skólastjóra og kennara gilda á hverjum tíma ákvæði laga um réttindi og skyldur opinberra starfsmanna og ákvæði reglugerða, sem settar hafa verið eða verða í samræmi við þau lög.

39. gr.

Um orlof eftir 10 ára starf gilda ákvæði í lögum fyrir viðkomandi skólastig.

40. gr.

Þurfi skólastjóri að fá leyfi frá störfum, sem samsvarar 1 degi í mánuði eða skemmri tíma á skólaárinu, gerir hann skólanefnd aðvart um það, enda annist hann um staðgengil sinn, ef með þarf, en sé um lengri tíma að ræða, þarf til þess samþykki skólanefndar og fræðslumálastjóra.

X. Um heilbrigðismál.

41. gr.

Skólastjórum og kennurum ber að fylgjast með andlegum og líkamlegum þroska og heilsufari nemenda sinna, eins og unnt er, gæta þess eftir föngum, að vel sé að þeim búið í skólanum, varast að ofþyngja þeim í námi og leitast við að kenna og temja þeim hollustusamlegar lífsvenjur. Þeir skulu jafnan vera vel á verði um allt, er bent getur til, að nemandi sé andlega eða líkamlega vanheill eða miður sín, og koma slíkum nemanda í hendur skólalækni hið fyrsta, og hlíta skulu þeir fyrirmælum skólalæknis um meðferð á gæzlunemendum.

Að öðru leyti fer um læknisskoðun, undanþágu frá skólagöngu af heilsufarsástæðum o. fl. eftir ákvæðum reglugerðar um heilsuvernd í skólum.

42. gr.

Skólastjóri gerir, þegar þörf krefur og í samráði við skólalækni og barnaverndarnefnd, tillögur til skólanefndar um almennar hreinlætis- og heilbrigðisráðstafanir í skólanum, t. d. matar-, lýsis- eða mjólkurgjafir.

43. gr.

Verði ágreiningur milli skólastjóra og annarra aðila um ákvæði þessa erindisbréfs, skal leita úrskurðar menntamálaráðuneytisins.

Ákvæði til bráðabirgða.

Ef ekki er unnt eftir ákvæðum 10. gr. að semja stundaskrá, sem fullnægi gildandi námsskrá, vegna þess að tví- eða þrísetning í skólahúsnæði er óhjákvæmileg eða kennsla sérgreina verður að fara fram á öðrum tímum en þar segir, þá má skólinn starfa lengur en greinin gerir ráð fyrir, sbr. 31. grein laga nr. 38/1954, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.

Erindisbréf þetta er sett samkvæmt lögum nr. 34/1946, um fræðslu barna, og lögum nr. 48/1946, um gagnfræðanám.

Menntamálaráðuneytið, 1. júní 1962.

Gylfi Þ. Gíslason.

Birgir Thorlacius